

Costa ha comissariat dues exposicions al CCCB ■ R. MARIQUET

Jordi Costa relleva Esteve Rimbau al 'Quadern'

Redacció
BARCELONA

Arran del seu nomenament com a director de la Filmoteca de Catalunya, Esteve Rimbau abandona el *Quadern de cinema* que escrivia els dissabtes a l'AVUI des de feia deu anys. El seu lloc l'ocuparà Jordi Costa, periodista i escriptor, antic col·laborador d'aquest diari. Costa és actualment un dels crítics de cinema de més prestigi d'aquest país, gràcies a una desena d'obres publicades i dues exposicions al CCCB de gran ressò, *Cultura porqueria: una espeleologia del gust*, i *J.G. Ballard: Autòpsia del nou mil·lenni*. A La Casa Encendida de Madrid, on viu actualment, va comissariat, amb Alex Mendibil, *Plagiarismo*. Rimbau continuarà col·laborant amb l'AVUI en moments especials, i deixa el seu article setmanal perquè és incompatible amb la tasca institucional i el gran repte que té al davant. ■

Crítica cinema

Carlos Losilla

Feliç aprenentatge

An education

Dir.: Lone Scherfig.
Int.: Carey Mulligan,
Peter Sarsgaard.
Gran Bretanya, 2009.

Un dels fenòmens del cinema de prestigi de l'any, *An education*, comença com una peça de cambra força eixerida, una pel·lícula petita però suggerent, una raresa de to intimista i melancòlic. Una adolescent que se sent engabiada a l'Anglaterra dels anys 60, que somia amb París i la cultura francesa com a escapatori per a les seves frustracions, coneix un tipus elegant, misteriós, encisador, que li obrirà les portes a un altre món: els restaurants de luxe, els viatges, la possibilitat d'un romanticisme novel·lesc.

Tenim aquí, doncs, la típica oposició entre la realitat i l'ideal, el retrat d'una mena de petita Madame Bovary que és ahora un acurat quadre de costums, des de la descripció de la gris monotonia de la quotidianitat fins a la caracterització caricaturesca dels pares, tot passant per la promesa d'una vida més rica en experiències. Enfrontada a la possibilitat que la protagonista, excel·lent estudiant, ingressi a la universitat, aquesta mirada a un univers paral·lel de riquesa i vida regalada adquireix una coloració hoirosa; com si es tractés d'una tempta-

La jove Carey Mulligan és una petita Madame Bovary anglesa dels anys 60 ■ SONY

Carey Mulligan està esplèndida, així com Peter Sarsgaard

ció demoníaca, gairebé fàustica.

Però aquí entra en escena Lone Scherfig, la directora, una professional d'origen danès responsable d'*Itàlia per a principiants* (2000), aquella comèdia produïda pel Dogma de Lars von Trier que més aviat semblava un conte de fades per a adults, i tot

agafa un altre caire. Perquè *An education* és una d'aquelles pel·lícules que s'esmorzeixen inexorablement a mesura que avancen o, cosa que és pitjor, que deixen veure les seves mancances, les seves trampes, a poc a poc, desemmascarant-se progressivament a si mateixes. En aquest cas, el retrat d'un esperit inquiet atrapat entre la perspectiva d'una vida previsible i les incògnites del que és desconegut esdevé un conte moral de sorprenent maniqueis-

me, de manera que totes les expectatives inicials desapareixen a mesura que l'espessor i la densitat dels personatges s'esgoten. Com ja passava amb l'estructura coral i endolcida d'*Itàlia per a principiants*, tot queda en una pintura superficial d'uns quants éssers humans que lluiten per trobar un sentit a la seva vida, però que, vistos des de la perspectiva de Scherfig, acaben semblant ninots manipulats per un demitürg que espera molt poc d'ells.

Per descomptat, Scherfig va aprenent l'ofici, i en el cas d'*An education* aquesta operació d'amagar les pròpies mancances resulta més sofisticada que a la seva filmografia anterior, on també ha de constar un altre exemple d'aquesta manera de fer com és *Wilbur vol suïcidar-se* (2002). El seu to és ara més ambigu, sembla més delicat i sensible, i sap dirigir els actors per tal que tot sembli menys gròrric: la jove Carey Mulligan, en aquest sentit, està esplèndida, i també el sempre eficaç Peter Sarsgaard, de manera que són ells els que atorguen a la pel·lícula la vida que sembla posseir-la durant una bona part del metratge. Però quan arriba la part final -potser una de les més tramposes que aquest crític ha vist mai en una pantalla-, ni ells ni el discret treball de posada en escena mantingut fins al moment poden fer res per evitar l'enfonsament de tot el castell de cartes muntat per Scherfig i el seu guionista Nick Hornby (el mateix d'*Alta fidelitat*, de Stephen Frears). I llavors *An education* perd tota la seva ambigüitat, tota la seva foscor. O potser erem nosaltres qui l'havíem vist així? Heus aquí, com a mínim, un bon tema de debat: fins a quin punt la perspectiva de l'espectador pot anar construint una pel·lícula diferent de la que en realitat se li ofereix.

Entrevista: Magda Puyo Dirigeix l'obra 'El berenar d'Ulisses', a la Sala Beckett

"Els emigrants econòmics no existeixen"

Andreu Gomila
BARCELONA

Fins al 28 de març, la Sala Beckett presenta l'última obra d'Enric Nolla, *El berenar d'Ulisses*, un text sobre l'emigració dels catalans a Amèrica, que dirigeix Magda Puyo i protagonitzen Pepo Blasco, Ferran Carvajal, Montse Esteve, Pep Jové i Teresa Urroz.

És el segon text de Nolla que dirigeix, després de *Tractat de blanques*. Quina és la seva relació? Tots dos som professors a l'Institut del Teatre i normalment llegeixo el que escriu. Aquest cop em va demanar directament, abans de llegir el text, a veure si

Magda Puyo torna a dirigir a la Sala Beckett ■ FRANCESCA MELCÓN

voldria dirigir-lo... L'obra em va desconcertar. I vaig pensar que el millor seria desconcertar-me totalment i fer-la.

Diu que és una obra que presenta moltes dificultats...

És la història d'un noi que intenta, a través del record, trobar pau i amistat amb la família perduda. L'angoixa no haver-se comunicat amb la família. Una família catalana que va emigrar a Caracas als anys 50. Quan tornen, ja no saben d'on són, si d'aquí o d'allà. És la síndrome d'Ulisses... Cada acte està escrit de manera diferent. És un drama, però també té elements de comèdia, sobretot del grotesc.

¿Ha tractat el tema des d'un punt de vista convencional?

Necessitava actors que poguessin fer aquest viatge amb mi. Així que els vaig trobar, vam començar un treball col·lectiu per trobar un llenguatge singular, amb un èmfasi especial en el gest.

Els actors, de fet, són força versàtils, com el mateix Carvajal, que es mou entre el teatre i la dansa.

El Ferran empra la paràbola i fa servir el gest com a expressió emotiva. Hem transportat el text cap a una altra banda.

¿L'autor ens recorda que els catalans, a banda d'acollir gent de fora, hem estat emigrants?

Sí. El mateix és fill d'emigrants, de catalans que van marxar a Venècia. És una obra molt íntima, perquè ell mateix va néixer allà. Ell mateix representa aquest pont, i té molt interioritzat el sentiment de pèrdua. La seva família és d'aquelles que van emigrar durant el franquisme per qüestions econòmiques, no polítiques. Sembla que no existeixin. Van marxar perquè volien menjar millor. I van tornar sense haver aconseguit el somni americà.

Fa poc era al Romea. Ara és a la Beckett. Quin canvi, oi?

Sóc un cul de mal seient. I aquest canvi és molt enriquidor. La Beckett és com casa meua. ■

PERSONATGE |

Per Silvia González. Foto: Diego Muñoz.

TERESA URROZ

ÀNIMA INQUIETA

Es mou còmodament pel teatre independent, una forma d'entendre l'escena en què va donar les seves primeres passes i que no ha abandonat al llarg de la seva trajectòria. Amb ànima inquieta, Teresa Urroz s'embarca en projectes propis sense deixar de banda propostes com *El berenar d'Ulisses*, l'última obra d'Enric Nolla, que s'estrena a la Sala Beckett el 24 de febrer amb direcció de Magda Puyo.

SECRETS DE FAMÍLIA

El títol evoca la síndrome d'Ulisses, que pateixen els emigrants. Parla d'una família dividida per la distància. L'Enric Nolla ho tracta amb molt de surrealisme, plantejant com aquesta situació afavoreix la mentida i que s'ocultin coses. La mort també hi és present: hi ha difunts que s'amaguen i que signifiquen molt. En algunes cultures els morts estan integrats en la quotidianitat, es fan cerimònies i es tenen molt presents, no s'obliden. L'obra conté aquests simbolismes.

TREBALLANT EL PERSONATGE

Per mi el repic de *El berenar d'Ulisses* era interpretar un personatge basant al final de la seva vida. Però, de fet, no importa tant l'habilitat com la manera que té de relacionar-se amb els altres. La mare representa l'ordre. Té una relació molt bona amb el fill però envoya el gran perquè es a fora i li pesa molt la culpa perquè creu que no va cuidar prou el pare. Hem treballat els seus ritmes, la gestualitat, el seu vincle amb la música i la salsa i aquestes obsessions, i ens ha sorrit una mare vital a qui encara li queden motius per lluitar, unir els germans i mantenir els records.

CALAIXOS CREATIUS

Després de nou anys de mestra vaig decidir que el teatre m'agradava més i vaig deixar l'escola, però no de donar classe. Vaig fer aules de cultura, sobretot amb adults, un ti-

pus de noçudes que s'havien anat perdent una mica. La cosa pedagògica l'he mantingut en una calaixera que obro de tant en tant i que em retroalimenta, perquè m'obliga a posar en ordre les ides per transmetre-les. Un altre d'aquests calaixos és Solubles (Teresa, una companyia que vaig muntar el 1989) per fer espectacles de petit format, normalment monològics i calats amb la idea de tenir una cita propera d'expressió per reduir el que més m'agrada, el teatre d'experimentació de petit. Ara estic en una petita companyia de gènere on faig tota la part de dona. Crec que m'estic sempre es reunint per anar a fora, jo diria que és una excusa per viatjar (riu).

A PAS DE VACA

La idea de l'Associació Projecte Vaca es reivindicar la pintura pensada com una cosa a oblidar en un futur, quan es normalitzi la presència de les dones com a autores públiques i representades, directores d'escena i responsables de teatres i festivals. M'he escollit precedentment sis anys i crec que s'ha fet molta feina. Les creadores tenim una oportunitat per apropiar el lloc que s'ha guanyat el Noucentbre Vaca. L'any passat vaig participar-hi com a directora d'un parell d'espectacles, una faceta en la qual m'estic ficant. Un d'ells és un projecte bastant ampli en col·laboració amb altres autors. Aquest *Inventant d'objectes perduts* ha estat un experiment que m'obre una línia de treball molt interessant.

Més personalistes a www.teatrebcn.com

AGENDA

E-mail: agenda@lavanguardia.es • Correo: Diagonal, 477, 74, (08036) Barcelona

Barcelona ciudad

Fundació Tàpies. Hasta el domingo habrá jornadas de puertas abiertas para celebrar la reapertura de la fundación tras dos años de obras.
Fundació Tàpies, Aragó, 255.

Mineralexpo. Feria con las últimas novedades del mercado en minerales y fósiles. Además de venta de piezas, hay exposiciones, audiovisuales y talleres.
Cobertes de Sants, Sants, 79 (hoy, de 15.00 a 21.00 h, mañana, de 10.00 a 21.00 h, domingo, de 10.00 a 19.30 h). Entrada libre.

Rambleros. Proyección de *Noches de vino tinto*, de José María Nunes, España, 1966 (17.00 horas, SCAE, paseo Colom, 6). Representación de *Rebels amb causa* y *Una estona amb Pepu Bou* (21.00 h, 20 euros), y *Ascens i caiguda de l'antany molt anomenada Ona Laietana*, por la Cia Elèctrica Dharma (23.30 h, 10 euros).

Corpa de la rambla Santa Mònica.

30 minuts de música a l'Ateneu. Ricard Rovinsky ofrece tres conciertos de piano de media hora cada uno. Interpreta obras de Bach, Schumann, Granados y Falla.
Ateneu Barcelonès, Canuda, 6 (18.00, 19.00 y 20.00 horas). 7 euros cada concierto.

Haití, el terratrèmol neoliberal. Mesa redonda con Javier Laviña, Iolanda Fresnillo, Carles Soler y Jordi Calvo.
Federació Catalana d'ONG's, Tàpies, 1 (18-30 horas)

Homenaje a la mujer. Inauguración de esta exposición de fotografías de Luis Díez a cargo de la escritora Mercedes Abad.
Sala Àmbit Cultural de El Corte Inglés de Portal de l'Àngel (19.00 horas).

La nueva narrativa española. Agustín Fernández Mallo, Manuel Vilas y Álvaro Colomer conversan con la periodista y escritora Laura Fernández.
Biblioteca Jaume Fuster, plaza Lesseps, 20-22 (19.00 horas).

Una mirada itina a Catalunya. Den-

EL BERENAR D'ULISSES
Sala Beckett, Alegre De Dalí,
55, Barcelona
Hasta el 28 de marzo
www.salabeckett.cat

La emigración --véase el título de la obra-- no tiene nada de nuevo, pero tampoco es asunto obsoleto. De ahí la pertinencia de esta obra de Enric Nolla que ha dirigido Marga Puyo. La referencia a Odiseo de su título es indirecta, pues alude antes al padecimiento psicológico llamado síndrome de Ulises que al nómada de Homero.

De la emigración y el expolio

BARCELONA Redacción

Cuenta Enric Nolla que la idea original de *El berenar d'Ulises* --obra en cartel hasta el próximo 28 de marzo en la sala Beckett de Barcelona-- que la idea le surgió hace unos años a propósito de una

espacio; y todos los problemas que eso puede causar", explica Nolla, quien buscó expresamente que "fuera la enfermedad la que narrase la historia". Este sería el esqueleto teórico, pero la obra nace también de un esqueleto retórico, una poderosa metá-

comunidad hacia un nuevo expolio, hacia su muerte. La alegoría es clara: la colonización hasta el suicidio colectivo, con un narrador omnisciente que ejerce de centinela de los emigrantes de la obra.

A Magda Puyo le llamó la

Una escena de *El berenar d'Ulises*, de Enric Nolla, dirigida por Magda Puyo

investigación, no de Homero, sino del síndrome de estrés descubrieron en las poblaciones obligadas a it-

nerar por el psiquiatra Joseba Achótegui, profesor de la Universitat de Barcelona, y bautizado por él con esa sugerente referencia a la *Odisea* homérica. "Salir de un espacio propio e intentar la colonización, en el sentido que se quiera dar a la palabra, otro

fora de la que había su autor: la procesionaria.

La oruga que consume un pino hasta la muerte.

La ironía que atrapó la imaginación del autor fue que, una vez que la procesionaria ha consumido el árbol hasta la muerte, los gusanos mueren a su lado, pues no les restan energías para descender del tronco y buscar otro. Se salva el centinela, que guiará a otra

atención los riesgos del texto, su pretensión de profundidad. Y apostó por seguirle el juego: "Quería volver a la búsqueda colectiva de una poética para explicar esta historia sugerente y extraña".

Eso determinó, claro, la elección de actores con los que trabajó --jugó-- situaciones y personajes antes de hincar diente al texto. Pepo Blasco, Ferran Carvajal, Montse Esteve, Pep Jové y Teresa Urroz son los jugadores. ●

tro de este ciclo se proyecta el documental *Can Tunis*, del chileno Paco Toledo y el argentino José González, España, 2007. A continuación debate con los realizadores.
Casa América, Còrsega, 299 (19.30 horas). Entrada libre.

Per l'aire cor cremat de Barcelona. Concierto solidario a cargo de la Coral Lavinia. 6 euros.
Parroquia Sant Raimon de Penyaforat, rambla Catalunya, 115 (20.00 h)

Concert solidari amb Haití. Concierto a cargo de la Escolania de Montserrat dirigida por Bernat Vivancos.
Basílica de Santa Maria del Mar, plaza Santa Maria, 1 (20.30 h). 15 euros.

Femalék. Dona, art i tecnologia. Segunda jornada de este festival con performances, instalaciones, exposiciones, música y streaming.
Convent de Sant Agustí, Comerç, 36 (20.30 horas). Entrada libre.

BarnaSants. Concierto del cantautor uruguayo Daniel Viglietti.
Uz de Cas, Muntaner, 246 (21.30 h).

Estranya forma de vida. Concierto de jazz acústico a cargo de Nevoa.
Jamboree, plaza Reial, 17 (21.00 y 23.00 horas). 12 euros.

Barcelona

SARADELL (Valls Occidental)
Concert solidari per a la reconstrucció d'Haití. Participan Beth, Ixi, Serafí, El Petit de Cal Eri, Bikimel + Hornatye a Eugenio.
Teatro la Farandula, Alfacs XII, 33 (21.30 horas). 6 y 10 euros.

VIC (Osana)
La nova censura. Conferencia a cargo de Josep M. Loperena, abogado.
Museu de l'Art de la Pel, Arquebisbe Alemany, 5 (20.00 horas)

Girona

GIRONA (Gironès)
Canción italiana, catalana y española. Concierto de Josep Carreras a beneficio de la Fundació Josep Carreras.
Auditori, passeig de la Devesa, 35 (21.00 horas). De 35 a 55 euros

LA TORNADA D'UN ARTISTA EMBLEMÀTIC

Benvingut a casa

Flotats va tenir una calorosa acollida en el seu retorn al Lliure, 32 anys després, amb 'El encuentro de Descartes con Pascal joven' ≡ El veterà actor va lluir el seu magisteri

JOSÉ CARLOS SORRIBES
BARCELONA

Els mossos ja havien iniciat la inspecció de seguretat als voltants del Teatre Lliure. El retorn de Josep Maria Flotats, 32 anys després del seu *Eduard II d'Anglaterra* a l'antiga seu de Gràcia, havia de comptar amb la presència de la primera autoritat catalana. Però la llarga durada de la sessió d'ahir al Parlament va obligar José Montilla a anul·lar la cita teatral, quan quedava tot just mitja hora per a l'estrena d'*El encuentro de Descartes con Pascal joven*, una de les més esperades de la temporada. El president no va poder repetir la seva presència en l'anterior estrena catalana de Flotats, amb *l'Stalin* al Tívoli.

Tornava ahir per actuar per primer cop en un teatre públic des de la seva polèmica sortida del Teatre Nacional de Catalunya. Ja ha passat més d'una dècada i la seva ombra encara el persegueix contra la seva voluntat. Potser per això va fer la sensació que el teatre català volia donar-li la benvinguda, gairebé fer-li un homenatge. I més que en els seus anteriors retorns, sempre a un espai privat, el Tívoli de l'empresa Balañá, amb *Arte, París 1940* i *Stalin*.

Al teatre d'un «amic», com va definir Flotats Àlex Rigola en la presentació de l'obra de Jean-Claude Brisville, s'hi van acostar moltes cares conegudes, unes d'habituals i altres que no ho són tant de les *premières* de la sala Fabià Puigserver. No hi va ser, no obstant, Rigola per obligacions professionals. Avui es-

ELISENDA PONS

►► Expectació ► Manel Fuentes conversa amb Jordi Garcia Soler, ahir abans de l'estrena.

El president Montilla no va anar a l'estrena, com tenia previst, per la llarga durada del ple parlamentari

trena a Madrid, al Teatro Español, la seva premiada versió de *Rock'n'Roll*, de Tom Stoppard.

Fuentes, Cuní i Sisa

Així, aviat va arribar al teatre de Montjuïc Josep Maria Pou, director artístic del Goya, i company de Flotats a *Arte*. S'hi van afegir després, entre altres, Abel Folk, Hermann Bonnin, Carme Sansa, Cesc Gelabert, Frederic Amat, Quim Lecina, Pau Miró...

La llista no s'acabava en el món de l'escena. També incloïa altres sectors. Josep Cuní i Manel Fuentes, dos comunicadors que matinen i molt, no s'ho van perdre. Igual que l'escriptor Javier Cercas o el músic Jaume Sisa.

Tots van aplaudir el magisteri de Flotats, en plena forma als seus 71 anys, amb el jove Albert Triola. I deixant pinzellades de la seva peculiar dicció a l'estil de *la comédie française*. ≡

TEATRE ► ESTRENA

La Beckett furga en les pèrdues i angoixes de l'emigració

► Magda Puyo dirigeix l'obra d'Enric Nolla 'El berenar d'Ulisses'

IMMA FERNÁNDEZ
BARCELONA

El dramaturg Enric Nolla torna avui amb *El berenar d'Ulisses* a la sala Beckett de Barcelona (on va estrenar *Tractat de blanques i Hurraçan*) per furgar en les pèrdues i patologies que pateixen els desubicats del món; famílies, com la seva pròpia, trencades pels processos de la immigració. El títol del muntatge, dirigit per Magda Puyo, fa referència a l'anomenada síndrome d'Ulisses: problemes psicològics associats als emigrants,

com l'estrès o les depressions que neixen del seu desarrelament en terra de ningú.

Nolla parteix de la seva pròpia experiència per bussejar en els lapsus i traïcions de la memòria; en els secrets i mentides que arrelen en una família disfuncional dividida entre Catalunya i Caracas. «Entre els parents sempre s'amaguen coses, moltes vegades per no fer mal, i això té les seves conseqüències», explica l'autor, que tracta en el seu text de l'ocultació de la mort. «Parlo d'una família que intenta ocultar les absències però que no ho aconseguix. Cadascú lluita per alliberar-se d'aquesta pèrdua i sobreviure». Ferran Carvajal interpreta el fill pe-

DAVID RUANO

►► Pepo Blasco i Montse Esteve, parella de ficció en el muntatge.

tit que, afegeix Nolla, «a l'intentar repassar la seva vida es converteix en dipositari de la memòria familiar». «Viatja als records per trobar la pau i es troba amb successos reprimits que no vol destapar», intervén l'actor, a qui acompanyen sobre l'escenari Teresa Urroz i Pep Jové (com els seus pares) i Pepo Blasco i Montse Esteve (el seu germà i la cunyada).

Estructurat en diverses capes, el relat imposava una posada en escena gens convencional, segons la directora, que defineix el muntatge com «un puzzle íntim d'emocions». Tot i el profund drama que es recrea, Puyo ha volgut potenciar l'humor d'uns personatges «divertits, grotescos i molt vitalistes tot i les seves pèrdues i angoixes». ≡

DANSA ► ESTRENA

El Mercat presenta una coreografia inspirada en Joana la Boja

MARTA CERVERA
BARCELONA

La figura de Joana I de Castella, més coneguda com a Joana la Boja, inspira *Gènere oblic*, que la companyia francesa *Toujours* après minuit estrena aquesta nit al Mercat de les Flors. «El personatge de Joana ens serveix de punt de partida per parlar de temes que ja hem abordat en altres espectacles, com ara la identitat, la diferència i la pàtria», explica Roser Montlló, ballarina, directora i coreògrafa catalana que des de fa 27 anys viu a París. Comparteix la direcció de la companyia amb Brigitte Seth, amb qui ha creat fins ara 12 espectacles de dansa i cinc òperes.

Joana, filla dels Reis Catòlics i dona de Felip el Bell amb qui va tenir sis fills, va ser reclosa 46 anys a Tordesillas i no va poder regnar mai. «Ella no estava boja. El que passa és que va ser una dona massa moderna per a la seva època. Li agradava ballar, tocava el clavicordi, era amiga d'Erasme de Rotterdam», recorda Montlló.

«Joana no era dement. Només va ser massa moderna per a la seva època»

«La van tancar en part perquè li agradava molt el sexe i li interessava la mort, coses que no estaven gaire ben vistes a l'Espanya dels Reis Catòlics».

La coreografia, en clau tragi-còmica, transcorre en un espai tancat i fosc on els vuit ballarins, actors i músics que interpreten la peça es desdoblen en dos personatges: Joana la Boja i Felip el Bell. Porten un sobri vestit negre quan interpreten el paper masculí i se'l treuen quan es fiquen en la pell d'ella. «El vestuari de Felip és rígid i estricte, mentre que Joana va en roba interior perquè no pot amagar els que és, una dona revolucionària», descriu Roser Montlló.

Montlló, nascuda al barri de Gràcia de Barcelona, ha aprofitat l'estada a la seva ciutat natal per participar en dues experiències singulars juntament amb Seth. Un dia va ballar a casa d'un abonat al Mercat, i un altre, en un bar. «Ballar a domicili i permet acostar-te al públic d'una altra manera, és un laboratori interessant on pots calibrar com respira la gent i com et perceben». La *performance* que van presentar era una mena de *curriculum vitae* animat, amb text i ball. «Quan coneixes a fons les regles d'un esport és quan més el disfrutes. Amb la dansa passa el mateix. Com més claus tingui la gent del nostre treball, més hi entraran», afegeix satisfeta amb l'experiència i amb ganes de repetir-la. ≡

TEATRE

DÓNA LA CARA, AUTOR!

PIRANDELLO, REINVENTAT EN LA INTIMITAT

MIGUEL TEJADA

Va passar fa un bon grapat d'anys pel Mercat de les Flors un muntatge absolutament fora de sèrie de l'obra de Pirandello *Sis personatges en busca d'autor*, dirigit per Vassiliev, en què els protagonistes del text, en lloc de buscar el seu creador des de l'escenari, ho feien entre el públic, dirigint-nos als espectadors, cara a cara i al nostre costat, intensos parlaments (en rus, esclar!) i creant amb nosaltres una mena

de molt especial complicitat. No seria gens d'estranyar que els responsables d'aquesta funció a mig fer -que arriba a Barcelona després d'haver-se convertit en una de les grans sensacions de la temporada madrilenya- tinguessin notícies o haguessin vist aleshores aquell mític espectacle. I és que també la seva reinterpretació lliure de l'obra de Pirandello que tant esquemes va trencar fa més o menys vuit dècades va una mica

del mateix pal. També aquí se presenten en un espai escènic gairebé nu uns personatges quiets com estaquirotos i mira fixament els actors que són a cenar, acaben per interromp silenciosament la comèdia que s'està representant. I és que també, condemnats finalment seu autor als llimbs com personatges que no acaben d'encaixar en cap obra, tenen dret a dir-la seva. I ho fan, dins un espectacle que els seus creadors volen que s'assembla a un d'aquests falsos documentals televisius en què mai saps on acaba la imaginació del guionista i on comença la línia. RAMON OLIVER

LA FUNCIÓN POR HACER

De Miguel del Arco i Autor Tejada. Tir de Pirandello. Dir.: Miguel del Arco. Int.: Israel Elejalde, Bárbara Lennie, Miriam Montilla, Manuel Paso, Raquel Prieto, Costóbal Suárez. Data: Del 28/03. Lloc: La Villarroel. Villarroel. ☎ 93 451 12 34. € 22-26 euros. i dj., 21 h; ds., 18 i 21 h; dg., 18 h

ELS MORTS DE TOTA UNA VIDA

ENRÍC NELLO OMPLE LA SALA BECKETT DE PÈRDUES I CULPES

Quants cadàvers passen per la nostra existència, abans que nosaltres mateixos acabem ingressant en el recompte? La resposta és sempre única i intransferible. Però ens en podem fer una idea aproximada escoltant els càlculs sobre el tema que fa el Germà, un dels cinc personatges -tots membres de la mateixa família- que protagonitzen aquesta obra amb què Enric Nello, el magnífic autor d'*Hurricane* i *Tractat de blanques* -dos dels millors espectacles oferts per la sala en la darrera dècada- torna a la Beckett. I, per estar a l'altura de les visites anteriors, ho fa amb un text que, com els millors seus, resulta intensament inquietant, ens situa en un espai de representació en què conviu constantment la realitat i la imaginació -i en aquest

com ara el de l'emigració, des de perspectives veritablement insòlites. Era o no era insòlita, aquella dona negra interpretada fabulosament per Teresa Urroz a *Tractat de blanques* que s'havia oblidat per complet de la seva negritud i es veia a ella mateixa més blanca que la neu? Doncs igual de sorprenent pot semblar aquest cop la manera com Nello s'apropa a la síndrome d'Ulisses que ataca els emigrants.

PONT AERI CARACAS-BCN

Nello, nascut a Veneçuela, ens proposa fer constantment aquest viatge a la seva obra sense cap necessitat de passar pel Prat. De fet, a l'escenari, en forma de creu -i el simbolisme no és casual- on té lloc la representació, vénen a coincidir sovint en un mateix pla les dues

tar mai compartint escena, si no fos perquè potser comparteixen la mateixa sensació de desarrelament que es repeteix, siguin on siguin, i la mateixa necessitat d'amagar la mort als que són lluny per no fer-los patir més del necessari i també -i potser encara més- per amagar els sentiments de culpa que desperten aquestes morts. Per cert, els personatges comparteixen també una emprenyadora i omnipresent mosca que Nello converteix en l'únic tret mig humorístic que es permet el seu text tan colpidor. 80

EL BERENAR D'ULISSES

D'Enric Nello. Dir.: Magda Puyó. Int.: Pepo Blasco, Ferran Carvajal, Montse Esteve, Pep Jové, Teresa Urroz. Data: Fins al 28/3. Lloc: Sala Beckett. Alegre de Dalí,

A punt d'estrena

El berenar d'Ulisses

Sala Beckett

Del 25 de febrer al 28 de març

Em fa rau-rau la panxa mentre pujo cap a la Beckett i penso en què devia menjar Ulisses en el seu viatge a Itaca. Devia ser ben poca cosa amb l'Poseidó, Zeus i les sirenes assassines empipant. Enric Nolla, autor d'*El berenar d'Ulisses*, s'encarrega de desfer l'embolic (i la gana): "La síndrome d'Ulisses és la que afecta alguns immigrants, i que va més enllà de sentir-te estranger o estrany, és una malaltia que pot derivar en neurosi, obsessions, brots psicòtics... La immigració et posa en una situació de fragilitat, i jo a sobre he posat els personatges de l'obra en una pressió econòmica, social, personal, molt forta", m'explica en un català amb un lleu deix veneçolà, que posa en evidència que hi ha alguna part de

La síndrome d'Ulisses és una malaltia que afecta els immigrants

veritat en aquesta parella de Barcelona (Teresa Urroz i Pep Jové) que emigra a Caracas, on crien els fills, i tornen quan són grans, només amb el fill petit perquè l'altre germà, casat amb una dona veneçolana, es queda.

"Per mi bàsicament l'obra és una metàfora de la processonària dels pins, aquells cucs que es posen en fila índia. Per davant teu, es van morint les processonàries a mesura que el pi es mor, començant per dalt: els avis, el pare, la mare, i hi ha un moment que t'arriba, però abans han desaparegut les persones que formen part de la teva línia vital. El que passa a la gent d'*El berenar d'Ulisses* és que aquesta línia

ha estat embolicada, perquè ni tan sols són presents en les morts familiars i la distància fa que s'amaguin, cosa que genera angoixa i incomunicació", explica la directora Magda Puyo.

El germà petit (Ferran Carvajal) és el narrador que explica l'obra com si fos un recorregut per la seva memòria i la de la família. Ho fa per poder visualitzar-los i superar-los, "però la memòria és traïdora i a vegades els personatges fan coses que ell no vol recordar o fa associacions d'idees xocants i grotesques, que són el punt comic d'una obra tràgica", diu Puyo. La directora ha volgut espremer el text de Nolla, ja de per si suggerent i poètic, i per això ha construït amb els actors un llenguatge propi, no realista, que juga amb els símbols, el moviment i els objectes, com ja va fer a *Temps real*, *Pesombra* o *Ricard G.* De fet, Nolla ja va confiar en les puntualitzacions de Puyo mentre escrivia el text, de manera que el fet que ella l'hagi acabat dirigint ha contribuït a reforçar encara més els temes que apuntava l'obra: "Surto bé o malament, el millor que puc fer és dialogar amb els meus contemporanis, perquè segurament tenim coses en comú per pensar, denunciar, lluitar... A mi els autors vius m'entusiasmen!", diu alegrement la directora, encara plena d'energia tot i una tarda llarga d'assajos finals.

"Igual com l'obra juga amb el drama i la comèdia, que semblen contradictòries, també juga amb la malenconia i la vitalitat, l'enyorança i la sexualitat més absoluta. Un contrast que xoca i fa suportable la vida". Perquè del que es tracta és d'això: de superar i de sobreviure. I així entenc el títol del muntatge, que fa referència a un berenar de pa amb mantega i sucre: "El berenar és l'estadi on el germà troba la pau, un simple berenar! Després d'un gran dolor, la felicitat és una llesca de pa amb mantega..." -L.S.

Ferran Carvajal és el narrador d'aquest conte on va desaparèixer una família.

A, el musical de Nacho Cano

L'aigua és un dels elements que reivindica el musical panecologista 'A'.

Teatre Apolo

A partir del 25 de febrer

A? "A és el principi de tot". Ah. "És un títol senzill però a la vegada gran, perquè es refereix a A d'aigua, d'amor, d'amistat, d'ara... I aquest és el joc, les claus, que han de desxifrar els espectadors i que validen el títol", explica enigmàticament Javier Navares, actor i director d'actors d'A. Com apunta el títol, Nacho Cano va crear i estrenar l'espectacle el 2008, després de ser acomiadat de la direcció d'*Hoy no me puedo levantar*—l'exitós musical de Mecano—per diferències amb la productora, i va endur-se la majoria d'intèrprets. El músic va voler escriure per ells una història amb un missatge ecologista i anticapitalista contundent, abans que esclatés la febre *Avatar*: "Si, el musical defensa el desenvolupament sostenible i el

respecte al que la naturalesa ens ofereix, però sobretot parla que si la cobdícia no existís—els interessos de les empreses, de les petroleres, etc.—, seriem més feliços, perquè la cobdícia ho torça tot", diu Navares.

L'obra parteix d'una història terrenal i realista—el naixement d'un nen amb un talent especial pel cant en una xabola gitana, que es fa famós i s'enriqueix—però també passa per un pla més imaginari... i aquàtic. Les projeccions audiovisuals, la llum i l'escenografia juguen un paper crucial en aquests números. En total, 22 actors i ballarins i 8 músics pugen cada nit a l'escenari per interpretar 18 temes originals, amb el segell inconfundible del sintetitzador de Nacho Cano. "S'ha proposat venir a la majoria de funcions a Barcelona", m'assegura Navares. I quan ell hi és, hi ha visos de Mecano seguir. -L.S.

Teatre

Nino Bravo ¡El musical!

Colliseum

Del 3 al 7 de març

Si Michael Jackson té *Thriller Live* i Mecano *Hoy no me puedo levantar*, per què no s'havia d'inventar un musical on es conjuguessin les dues coordenades, el rescat d'antigues cançons famoses i un cantant popular i desaparegut? *Nino Bravo ¡El musical!* és un repàs de la trajectòria del cantant valencià, l'espasa de la cançó melòdica dels setanta, a través dels seus temes més corjats. L'espectacle abasta des dels inicis amb formacions com Los Hispánicos i Los Superson's fins a un dels últims temes que va publicar abans del tràgic accident, *Libre*, passant per les nominacions fallides a Eurovisió.

Els productors del muntatge (que es va estrenar l'abril del 2009 a València i arriba en gira) han tingut el bon gust de no buscar de protagonista un actor clon del cantant, el prototip del mascle ibèric amb mitja melena i cara de pocs amics, sinó que el fil argumental, cronològic es construeix a través d'imatges històriques i entrevistes a familiars, amics i companys de

Aquesta serà la 'casa' de Nino Bravo.

professió, i els intèrprets, un quartet vocal amb un cos de ball i deu músics. Els fans de Bravo (àlies de Manolito Ferri) ja poden estovar la gola per refilar amb temes com *Te quiero, te quiero* (el que el va llançar a la fama), *Noelia*, *Esa será mi casa*, *Un beso y una flor*, entre d'altres. El valencià va ser prolífic: en poc més de tres anys va arribar a gravar uns seixanta temes fins que un accident automobilístic va trencar una carrera que podria haver rivalitzat amb la de Julio Iglesias o Camilo Sesto. -L.S.